

1. Geven als levenshouding

Introductie

Bij geven denken we al snel aan collectes, giften en financiële bijdragen. En dat is ook een belangrijk onderdeel van het geven. Maar als we op een Bijbelse manier over geven willen spreken, zullen we een laagje dieper in moeten steken. Geven is in de eerste plaats een levenshouding voor Gods kinderen. Het gaat niet in de eerste plaats om wat je geeft, maar dat je een hart hebt dat bereid is om te geven en dat we vanuit de juiste motivatie geven.

Geven is in de Bijbel zoveel meer dan het geld of bezit dat je weggeeft. Jezus vraagt ons om onszelf aan Hem en de Vader te geven. Daarbij kunnen we niets achterhouden. Ons hele leven is van de Heer, op het moment dat we Jezus gaan volgen. Geld geven is slechts een uitingsvorm daarvan. De diepste vorm van geven is de overgave van je leven aan God en dat je jouw volledige vertrouwen stelt op God. Je bent niet meer van jezelf, want je bent duur gekocht door het bloed van Jezus!¹ Vanaf nu mogen we ons leven in Gods dienst besteden.

Het enige wat we de Heer ten diepste kunnen teruggeven is ons eigen hart. Wat zouden wij de Heer verder kunnen geven? Alles is namelijk al van Hem. In Psalm 50:9-13 zegt God het volgende: *Toch hoef Ik uit uw huis geen jonge stier te nemen of bokken uit uw kooien, want al de wilde dieren in het woud zijn van Mij, de dieren op duizend bergen. Ik ken alle vogels van de bergen, het wild van het veld is bij Mij. Als Ik honger had, Ik zou het u niet zeggen; want van Mij is de wereld en al wat zij bevat. Zou Ik stierenvlees eten of bokkenbloed drinken?*

Vanaf het begin is alles al van de Heer geweest. Dus als wij offers of gaven geven aan de Heer, dan geven wij alleen aan Hem terug, wat Hem al toebehoorde. Het enige wat wij God kunnen onthouden is ons eigen hart. God verlangt er enorm naar dat wij ons hart en leven aan Hem geven. Als we dat doen, zal dit ook zichtbaar worden in ons uitgavenpatroon en in onze giften, maar dat is slechts een uiterlijk gevolg, van wat er in ons hart is gebeurd. Als we onze gaven met de juiste hartgesteldheid geven, dan draait ons geven niet meer om de gave zelf, maar dan is ons geven een daad van aanbidding geworden. En dat heeft eeuwigheidswaarde bij God!

Houding van geven en ontvangen

Zoals we in de introductie zagen, gaat geven in de Bijbel vooral om een houding. In de basis kunnen we twee tegengestelde houdingen onderscheiden, als het aankomt op geld en bezit. De eerste houding is de houding van nemen en kwijtraken. De tweede houding is de houding van geven en ontvangen. Dit zijn twee totaal verschillende benaderingen. De eerste houding is de houding die de wereld ons leert. De tweede houding is de houding die God ons wil leren.

Laten we eerst kijken naar de houding van nemen en kwijtraken. Deze houding zit er van jongs af aan al in. Kinderen gaan op een gegeven moment een fase in, waarin ze hun identiteit ophangen aan wat ze vasthebben en wat van hen is. In die fase willen ze alles voor zichzelf hebben. Ze pakken dingen van anderen af en zorgen ervoor dat anderen geen dingen van hen kunnen afpakken. Dit zouden we de roofdier mentaliteit kunnen noemen. Wat je te pakken kunt krijgen, is jouw prooi. Dat laat je niet gaan. Kinderen hebben ruimte en tijd nodig om door deze fase heen te gaan en daarmee te experimenteren. In een gezonde situatie leren ze daarna ook andere houdingen kennen, zoals delen met anderen.

Wat verontrustender is, is het feit dat veel volwassenen min of meer in deze fase blijven hangen. Zij blijven hun identiteit ophangen aan de auto die zij voor de deur hebben staan, de positie op hun werk, de naam die zij gemaakt hebben, het saldo op de bankrekening, soms zelfs de hoogte van hun giften. Dat laatste is de religieuze variant van hetzelfde probleem. Zolang je jouw identiteit aan zulke dingen blijft ophangen, zul je in een mentaliteit van nemen en kwijtraken blijven hangen.

Bij deze houding is het adagium: *je moet voor jezelf zorgen, want niemand anders doet dat*. En: *als iedereen voor zichzelf zorgt, dan komt het goed*. Je moet zorgen dat je zelf dingen binnenhaalt, dat je winst maakt, dat je geld verdient, dat je je hypotheek kunt blijven betalen, dat je brood op de plank hebt, dat je op vakantie kunt, etc. Het basisidee is dat je voor jezelf moet zorgen. En als jij probeert geld of bezittingen te vergroten, dan kan de ander al snel als een gevaar beschouwd worden. Je kunt ook investeringen en verdiende zaken kwijtraken. Dat maakt ons ontevreden en boos.

Het kan bijvoorbeeld zijn dat de prijzen enorm gaan stijgen, of dat de belasting wordt vergroot, of dat een deal die je had binnengehaald, op het laatste moment afketst, of dat je bedrijf omvalt, of dat je je baan kwijtraakt, of dat je beroofd wordt, etc. Vanuit de houding van nemen en kwijtraken, zal dit vooral als een verlies ervaren worden en zal dit boos en ontevreden maken. We hadden voor ons gevoel recht op deze zaken en nu worden ze ons ontnomen.

Deze houding is heel logisch in de wereld waarin we leven. In de wereld is de geest van de mammon werkzaam, die ons deze houding van nemen en kwijtraken wil aanleren. Deze geest leert ons vooral twee dingen: dat wij de controle moeten hebben over ons bezit en dat wij zijn wat we hebben. Controleverlies betekent identiteitsverlies. Heb je het gevoel dat je kostwinner moet zijn voor je gezin? En wat als dat niet lukt? Voel je dan dat je faalt? Ben je dan nog ergens goed voor?

God wil ons een heel andere houding leren, namelijk de houding van geven en ontvangen. Alles wat wij bezitten, is niet van onszelf, maar hebben we ontvangen van God. We hebben het in bruikleen, maar het is uiteindelijk van God Zelf. Dit maakt dat wij ook met een blij hart dingen kunnen weggeven aan anderen. Onze identiteit ligt namelijk niet in ons bezit, want het behoort ons niet eens toe. We kunnen en mogen ervan genieten zolang we het in onze hand hebben, maar dat is genade. Als het ons weer ontnomen wordt, dan blijven we vertrouwen op de goede Gever, de hemelse Vader.

Job is een uitgesproken Bijbels voorbeeld van dit principe. Hij was heel rijk, omdat God hem gezegend had. Maar toen raakte hij op één dag alles kwijt. Niet alleen zijn bezit, maar zelfs zijn kinderen. Het was een ongekende tragedie, die zich die dag afspeelde. Hoewel Job het hier heel moeilijk mee had en ook zijn nood hierover klaagde bij God, was het eerste wat hij zei, het volgende:

En hij zei: Naakt ben ik uit de buik van mijn moeder gekomen en naakt zal ik daarheen terugkeren. De Heer heeft gegeven en de Heer heeft genomen; de Naam van de Heer zij geloofd! In dit alles zondigde Job niet en schreef hij God niets ongerijms toe. (Job 1:21-22)

Dit was de basishouding van Job: *de Heer heeft gegeven en de Heer heeft genomen, de Naam van de Heer zij geloofd!* Volgens Job behoorde alles aan de Heer toe. Hij mocht een tijdje genieten van al het gegevene, maar zelfs toen hem dat alles weer ontnomen werd, loofde hij de Naam van God. Hij wist dat het genade was, dat hij dingen van de Heer ontving. Hij stond niet meteen op zijn rechten en werd niet meteen verongelijkt of zelfs maar ontevreden, toen hem alles ontviel.

En natuurlijk horen we Job in latere hoofdstukken ook wel andere dingen zeggen. Hij was een mens en kende zijn worstelingen. Dat is ook niet erg. We mogen eerlijk zijn over onze gevoelens van teleurstelling, twijfel, verdriet en boosheid. Maar Jobs basishouding vinden we in de bovenstaande verzen terug. Het was een houding van geven en ontvangen, niet van nemen en kwijtraken.

Bij de houding van geven en ontvangen, is het adagium: *vertrouw erop dat er voor je gezorgd wordt*. En: *als iedereen voor zijn naaste zorgt, dan komt het goed met iedereen*. Als iedereen blijmoedig zou geven en delen, dan zou iedereen genoeg hebben. En we zouden er ook nog eens veel vreugde aan beleven. Dit gaat regelrecht in tegen de geest van deze wereld, die ons leert dat we vooral ook dingen voor onszelf moeten houden. De houding van geven en ontvangen, is de houding die de Heilige Geest van God ons wil leren.

Ten diepste gaat het over het loslaten van de controle over geld en bezit. We mogen voluit genieten van wat God ons geeft en toevertrouwt, maar we zullen de controle daarover bij God moeten laten. Dit kan alleen als we God vertrouwen. Als we er daadwerkelijk van overtuigd zijn in ons hart, dat God voor ons zorgt. God wil ons in de praktijk van alle dag laten merken dat Hij zorgt voor geld, bezit, gezondheid, relaties en alles wat we maar nodig hebben. Als we hierin met Hem durven te gaan wandelen, dan leren we Hem steeds meer vertrouwen. En dan kunnen we de controle steeds meer overgeven aan Hem. We zullen ons steeds minder zorgen gaan maken over deze dingen.

Jezus heeft in zijn belangrijkste preek, de Bergrede, gezegd: *Wees daarom niet bezorgd en zeg niet: wat zullen wij eten? of: wat zullen wij drinken? of: waarmee zullen wij ons kleden? Want al deze dingen zoeken de heidenen. Uw hemelse Vader weet immers dat u al deze dingen nodig hebt. Maar zoek eerst het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u erbij gegeven worden. Wees dan niet bezorgd over de dag van morgen, want de dag van morgen zal voor zichzelf zorgen; elke dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad.* (Mattheüs 6:31-34)

Stel dat jouw aardse vader alle gebouwen en landerijen, alle dorpen en steden in Nederland zou bezitten. Ze zouden allemaal van hem zijn. En stel je zou een goede relatie met je vader hebben en hij zou vrijgevig zijn. Zou jij je dan nog druk maken om je boterham van morgen? Hoeveel te meer met de hemelse Vader, die de hele wereld en alles daarin bezit. Hij heeft ons lief en is zo vrijgevig, dat Hij zelfs zijn eigen Zoon Jezus voor ons in de dood gaf. Zouden we ons dan nog zorgen maken om morgen? We kunnen de controle met een gerust hart loslaten en simpelweg van Hem gaan ontvangen en zelf namens de Vader met anderen gaan delen.

De kunst van tevredenheid

Tevredenheid is een kunst, die aangeleerd kan worden. Onbewust denken we vaak dat we tevreden zullen zijn als we bepaalde dingen hebben ontvangen of hebben binnengehaald. Maar tevredenheid heeft niet te maken met wat we hebben verkregen, maar met hoe we deze dingen waarderen. We kunnen tevreden zijn met een miljoenenvilla, een groot jacht en drie vakanties per jaar, en we kunnen tevreden zijn met een bouwvallig hutje in het bos, met drie maaltijden per dag en een gammele fiets. Het is maar net waar je vandaan komt en wat je verwachtingen zijn.

Stel jezelf gewoon eens deze simpele vraag: wanneer is het genoeg voor mij? Deze vraag lijkt eenvoudig te beantwoorden, maar in de praktijk valt dat vaak tegen. Onze maatstaf groeit namelijk mee met wat we al hebben ontvangen. Ze zeggen wel: *het bezit van de zaak, is het einde van het vermaak*. Soms willen we zo graag iets hebben en als we het eenmaal hebben, dan willen we weer iets anders. Zo groeit de maatstaf mee, met wat we hebben. Maar wanneer is het genoeg voor ons?

Tevredenheid is een levenskunst. Het gaat erover waar je focus ligt. Ligt je focus bij wat je nog niet hebt en wilt hebben? Of ligt je focus bij wat je al hebt ontvangen? De eerste focus zorgt voor ontevredenheid en soms ook voor een positieve drive om vooruit te gaan. De tweede focus zorgt voor tevredenheid en rust. We kunnen genieten van het moment en van wat we hebben ontvangen.

Er is geen veroordeling in deze dingen. Er kunnen tijden zijn dat ontevredenheid heel nuttig is en ons in beweging zet. Het geeft ons een drive om in beweging te komen. Zo leert de Bijbel ons om met verlangen en verwachting uit te zien naar het komende Koninkrijk van God. Dat Koninkrijk hebben we nog niet ten volle ontvangen en heilige ontevredenheid daarover, maakt dat we het Koninkrijk van God blijven zoeken. Ontevredenheid kan soms heel nuttig zijn.

Het is belangrijk dat er een gezonde balans in deze zaken is. Als we altijd maar ontevreden zijn, dan veranderen we in vluchtige, jagende mensen, die altijd maar meer willen. Dit maakt ons heel vatbaar voor de geest van de mammon. Het maakt ons uiteindelijk ook tot nukkige en sceptische mensen, die wrange vruchten voortbrengen. Maar als we altijd maar simpelweg tevreden willen zijn, kan dit ons in een soort droomtoestand brengen, waarin we de gebrokenheid van de wereld ontkennen en onze ogen sluiten voor het kwaad in de wereld. We ontvluchten het voelen van de pijn, het dragen van onze verantwoordelijkheid en kunnen mogelijkheden missen, die God ons biedt.

Dit gezegd hebbende, is het belangrijk om te onderstrepen dat tevredenheid de basishouding mag zijn. Immers, ook al leven we in een gebroken wereld met tekorten, we weten ten diepste dat we alle dingen al ontvangen hebben in Jezus. We hebben een hemelse Vader die ons alles geeft wat we nodig hebben. Dat mag ons vooral dankbaar en tevreden stemmen. Ons uitgangspunt is tevredenheid en rust, omdat de Vader te vertrouwen is. En God zal ons dan een heilige ontevredenheid gaan geven over de dingen, waar Hij ons voor wil activeren in deze wereld.

Laten we het nog met andere woorden zeggen: ontevredenheid is nooit een doel op zich, maar tevredenheid wel. We mogen tevredenheid najagen. Ontevredenheid is echter het bijproduct van de gebroken toestand van deze wereld. De ontevredenheid zal voorbijgaan, als Gods Koninkrijk gaat aanbreken. Dan zullen we voor eeuwig tevreden en gelukkig mogen zijn. We mogen tevredenheid najagen in deze wereld.

Dat valt nog niet zo mee in een wereld, die voornamelijk op ontevredenheid is gericht. Denk aan alle reclames, programma's voor zelfverbetering, ambitieuze projecten, carrière opties, etc. Alles is erop gericht om ons ontevreden te maken over de huidige toestand, zodat we vooral meer gaan betalen en investeren in verbeteringsprojecten. Hier zit de geest van de wereld en van de mammon achter, die beter teert op ontevreden, dan op tevreden mensen. Ontevreden mensen kunnen immers gevoerd worden met allerlei ongezonde geestelijke en materiële zaken.

Nogmaals: tevredenheid is een kunst, die je kunt leren. Het is een levenskunst, waarin de Heilige Geest ons wil onderwijzen. In 1 Timotheüs 6:6-10 staat het volgende daarover geschreven:

Maar de godsvrucht is een bron van grote winst, vergezeld van tevredenheid. Want wij hebben niets de wereld ingedragen, het is duidelijk dat wij ook niets daaruit kunnen wegdragen. Als wij echter voedsel en kleding hebben, zullen wij daarmee tevreden zijn. Maar wie rijk willen worden, vallen in verzoeking en in een strik en in veel dwaze en schadelijke begeerten, die de mensen doen wegzinken in verderf en ondergang. Want geldzucht is een wortel van alle kwaad...

Wanneer is het genoeg voor ons? Is voedsel en kleding genoeg voor ons? Niet voor iedereen zal deze maatstaf hetzelfde zijn. Maar het kan heel behulpzaam zijn om een maatstaf te stellen voor jezelf. Zeker als je geneigd bent om altijd maar meer te willen verdienen. Stel bijvoorbeeld een maximum aan je inkomsten. Je kunt een commitment doen om alles wat je meer gaat verdienen dan dat, weg te geven aan het Koninkrijk van God. Dit geldt overigens niet alleen voor geld natuurlijk. Stel dat je geneigd bent om altijd maar meer tijd in sport, hobby, studie, of wat ook te steken, dan kun je daar ook een limiet voor jezelf op aanbrengen. Dan kun je tevredenheid oefenen, als die limiet is bereikt.

En boven alles geldt: onze tevredenheid is gelegen in God Zelf. Habakuk heeft het prachtig gezegd:

Al zal de vijgenboom niet in bloei staan en er geen vrucht aan de wijnstok zijn, al zal de opbrengst van de olijfboom tegenvallen en zullen de velden geen voedsel voortbrengen, al zal het kleinvee uit de kooi verdwenen zijn en er geen rund in de stallen over zijn – ik zal dan toch in de Heer van vreugde opspringen, mij verheugen in de God van mijn heil! (Habakuk 3:17-18)

Zelfs als onze gestelde limieten en doelen nooit bereikt worden, dan kunnen we toch van vreugde opspringen in de Heer. Hij gaf ons Jezus en in Hem hebben wij onze Bruidegom, onze hoop, ons eeuwige leven en al onze zegen ontvangen. Het is heerlijk om te weten dat we van Jezus zijn. Dat gaat boven alle andere bezittingen en verworvenheden uit. Daarom kunnen we ook altijd tevreden zijn en ons altijd verheugen in de Heer.²

Is geld vies...?

Onder gelovigen heerst nog wel eens het gevoel dat geld vies is. En met name als het op de dingen van Gods Koninkrijk aankomt, dan moet dat maar niet teveel met geld te maken hebben. Geestelijke zaken en geld gaan vaak niet zo lekker samen. We voelen ons al snel bezwaard om collectes aan te kondigen of om iets over geld te zeggen binnen de gemeente. Anderen zien de gemeente van Jezus juist als het runnen van een business en zien vooral jaarrekeningen, inkomsten, uitgaven, etc. Voor sommigen van hen valt de vitaliteit van een gemeente af te lezen aan de financiën. Als de inkomsten goed zijn, gaat het goed met de gemeente.

Beide houdingen kunnen gevaarlijk zijn. De geestelijke welstand van een gemeente valt niet af te lezen aan de inkomsten. Inkomsten zeggen wel iets over de betrokkenheid van leden en over de levensvatbaarheid van een gemeente, maar zelfs in tijden van financiële achteruitgang of problemen, kan Gods Geest nog steeds krachtig in een gemeente werken. Ook kan een gemeente, die er financieel goed voor staat, op geestelijk vlak zo dood als een pier zijn. Laten de financiën nooit leidend zijn voor hoe een gemeente zichzelf ziet en voor de bepaling van visie en mogelijkheden. Bij God zijn alle dingen mogelijk, zelfs als het financieel onmogelijk lijkt voor mensen...

Tegelijk moet gezegd worden dat geld een belangrijke rol speelt, ook in de gemeente en in Gods Koninkrijk. We kunnen niet stellen dat Gods Koninkrijk niets met geld te maken heeft. Zo wordt er volgens Openbaring 5:12 in de hemel uitgeroepen: *Het Lam dat geslacht is, is het waard om de kracht te ontvangen, en rijkdom, wijsheid, sterkte, eer, heerlijkheid en dankzegging!* Ook de rijkdom wordt hier genoemd. Alle rijkdom, en daarmee ook al het geld, komt Jezus toe. De rijkdom heeft zelfs een plaats in de hemelse aanbidding, want dit wordt in een hemels lied bezongen.

In de Bijbel wordt veel over geld gesproken. En hoewel geld niet per definitie goed is, wordt rijkdom wel vaak als iets positiefs en als een zegen gezien. Zo werden Abraham, Izak, Salomo en vele anderen rijk gemaakt door God. Er staat bijvoorbeeld geschreven in Genesis 26:12-13: *Izak zaaide in dat land en oogstte in dat jaar het honderdvoudige, want de Heer zegende hem. De man werd rijker, ja, gaandeweg rijker, totdat hij zeer rijk geworden was.* Gods zegen kan mensen rijk maken.

In het Nieuwe Testament wordt dan wel weer duidelijk gezegd dat je geen aardse rijkdommen moet verzamelen. Daar mag de focus in elk geval niet op liggen. Zo zegt Jezus in Mattheüs 6:19-21: *Verzamel geen schatten voor u op de aarde, waar mot en roest ze verderven, en waar dieven inbreken en stelen; maar verzamel schatten voor u in de hemel, waar geen mot of roest ze verderft, en waar dieven niet inbreken of stelen; want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.* We moeten niet op aardse rijkdom gericht zijn. Daar mogen we ons hart niet op zetten.

In 1 Timotheüs 6:17-19 komen deze twee dingen mooi samen: *Beveel de rijken in deze tegenwoordige wereld dat zij niet hoogmoedig zijn, en hun hoop niet gevestigd houden op de onzekerheid van de rijkdom, maar op de levende God, die ons alle dingen in rijke mate verschaft om ervan te genieten; ook om goed te doen, rijk te zijn in goede werken, vrijgevig te zijn en bereid om samen te delen. Zo verzamelen zij voor zichzelf een schat: een goed fundament voor de toekomst, opdat zij het eeuwige leven verkrijgen.*

Aan de ene kant wordt er dus gewaarschuwd dat we onze hoop niet op de rijkdom moeten stellen, maar juist op de Gever, op God gericht moeten zijn. Tegelijk wordt er gezegd dat God alle dingen in rijke mate verschaft om ervan te genieten. God is een vrijgevig God, die het beste voor zijn kinderen wil. Dit uit zich regelmatig ook in aardse schatten en rijkdom. Alleen zijn er sterke schouders nodig om de weelde te kunnen dragen. Hoe gemakkelijk wordt onze focus immers van God afgetrokken en naar de rijkdom zelf getrokken...

Prachtig is wat er in de verzen 18 en 19 gezegd wordt: de rijkdom is vooral ook gegeven om uit te delen. De rijkdom mag ingezet worden voor Gods Koninkrijk en de bestwil van anderen om ons heen. Op die manier worden aardse schatten omgezet in hemelse schatten. Aardse schatten kunnen dus een bron van hemelse schatten worden. Dit laat al zien dat geld en geestelijke zaken wel degelijk met elkaar te maken kunnen hebben. Het draait er alleen om hoe we met geld en bezittingen om gaan. Hoe is ons hart in deze dingen? Zetten we ons hart op de rijkdom? Of blijft ons hart gericht op God? En gebruiken we de rijkdom voor Hem en zijn Koninkrijk?

In Jezus' dagen leefden er ook al vragen over geld. De Farizeeën probeerden Jezus ooit op dit punt te vangen. Ze wilden Jezus een reactie ontlokken, waarin Hij aangaf dat ze geen belasting aan de Romeinse keizer hoefden te betalen. Dan hadden ze Hem aan kunnen geven bij de Romeinse overheden. Kennelijk hadden zij ergens het idee gekregen dat Jezus op de belasting tegen zou zijn, omdat alle geld aan God toebehoorde. Na enkele vleierende opmerkingen zeiden zij tegen Jezus:

Zeg ons dan: Wat denkt U? Is het geoorloofd de keizer belasting te betalen of niet? Maar Jezus, die hun boosaardigheid kende, zei: Huichelaars, waarom verzoekt u Mij? Toon Mij de belastingmunt. En zij brachten Hem een penning. En Hij zei tegen hen: Van wie is deze afbeelding en het opschrift? Zij zeiden tegen Hem: Van de keizer. Toen zei Hij tegen hen: Geef dan aan de keizer wat van de keizer is, en aan God wat van God is. (Mattheüs 22:17-21)

Jezus wees zijn publiek erop dat de afbeelding van de keizer op de munt stond. Deze munt maakt dus deel uit van het Romeinse betaalsysteem. Daarom zal men, als men van deze munten gebruik wil maken, ook eerlijk de belasting aan de keizer moeten betalen. Jezus laat hier nog niet direct doorschemeren of Hij een voorstander is van dit Romeinse betaalsysteem überhaupt, maar Hij wijst zijn toehoorders erop dat het geld aan de keizer toebehoort.

Hier wijst Jezus een gevoelig punt aan, want de Romeinse keizers lieten zichzelf als goden vereren. Zij lieten zichzelf afbeelden op de munten. Dit grensde aan afgoderij. En ook onze huidige punten en briefjes bevatten allerlei afgodische elementen, als je ze goed gaat bekijken. Dit maakt dat het geld van deze wereld niet neutraal is en zelfs tot op zekere hoogte 'vies' is. Tegelijk heeft Jezus nooit gezegd dat je dan maar geen geld zou moeten gebruiken. Sterker nog, in Lukas 16:9 zegt Hij het tegenovergestelde:

En Ik zeg u: Maak uzelf vrienden met behulp van de onrechtvaardige mammon, opdat zij u, als u gebrek lijdt, zullen ontvangen in de eeuwige tenten.

Dit is een wonderlijke tekst, maar in elk geval suggereert Jezus hier dat je geld, hoewel het niet helemaal zuiver is, kunt gebruiken om vrienden te maken en eeuwige schatten te verzamelen. Ook op allerlei andere plekken in het Nieuwe Testament wordt geld gewoon gebruikt om belasting te betalen, om dingen te kopen, om de gemeente van Jezus draaiende te houden en ten behoeve van de naaste. Geld is dus tegelijk een beetje 'vies' en tegelijk ook heel nuttig en bruikbaar voor Gods Koninkrijk.

Dit heeft alles te maken met het leven in een gebroken wereld. We hebben nu eenmaal te maken met slechte en afgodische invloeden, op allerlei terreinen van het leven. Maar dit wil nog niet zeggen dat we dan maar helemaal uit de wereld weg moeten trekken. We zullen in deze donkere wereld moeten leven, zonder van deze wereld te worden, zegt Paulus.³ Als ons hart zuiver is, kunnen we te midden van een onzuivere generatie als lichten schijnen.

Wist u dat zelfs de schatten van de heidense Egyptenaren zijn gebruikt om de tabernakel mee te bouwen?⁴ En dat materialen en werkers van het heidense Tyrus zijn gebruikt om de Tempel van Salomo te bouwen?⁵ God gebruikt de onzuivere en bevlekte dingen van deze wereld. Hij zuivert en reinigt ze, om een Heiligdom te bouwen in deze wereld. Zo ook met geld: hoewel geld vaak een negatieve invloed in deze wereld is, mogen we geld toch inzetten voor Gods Koninkrijk. God wil dit gebruiken om zijn heilige Tempel in ons midden op te bouwen en om zijn Koninkrijk verder te brengen.

Laten we dus zonder gêne of schaamte over geld spreken in de gemeente. Niet omdat we een winstmakende club willen zijn of omdat we ons vertrouwen op geld stellen, maar wel omdat alle rijkdom God toebehoort en omdat we alles voor zijn Koninkrijk in mogen zetten. Ook daarin mogen we de zegen van de Heer ontvangen en weer doorgeven. Dat is zelfs een verantwoordelijkheid, die we niet mogen laten liggen. We zijn geroepen om goede rentmeesters te zijn van al het ons toevertrouwde, ook wat betreft geld en bezittingen.⁶ Laten we dus de valse bescheidenheid en nederigheid in deze dingen van ons afschudden en laten we de zegeningen ontvangen, die de Heer ons in deze dingen wil geven. Hij kan alle rijkdom heiligen voor zijn Koninkrijk.

Genieten is ook geven

Uit het bovenstaande zou je kunnen opmaken dat je geld en bezittingen vooral weg moet geven. Dit zou ten onrechte de suggestie kunnen wekken, dat we niet mogen genieten van wat we ontvangen. De Bijbel roept ons echter ook op om voluit te genieten van de dingen die ons gegeven zijn. Dit vloekt soms een beetje met de Calvinistische en Hollandse zuinigheid. Deze zuinigheid leidde ironisch genoeg tot de Westerse kapitalistische systemen, waarbij we geld steeds verder gingen ophopen. De Bijbel leert ons geen Calvinistische zuinigheid, maar leert ons dat bezittingen in vrijheid en rijke mate genoten mogen worden. Laten we kijken naar wat de Bijbel ons zegt over deze dingen.

Hierboven haalden we al 1 Timotheüs 6:17 aan, waarin staat: ... *de levende God, die ons alle dingen in rijke mate verschaft om ervan te genieten*. We zouden er bijna overheen lezen, maar één van de doelen van rijkdom is, dat we ervan genieten. En niet maar een klein beetje, want alle dingen worden ons daarvoor in rijke mate verschaft. God wil dat we voluit genieten.

We kunnen dit ook lezen op verschillende plaatsen in het boek Prediker:

Ik heb gemerkt dat er voor de mensen niets beter is dan zich te verblijden en het goede te doen in hun leven, ja ook, dat ieder mens eet en drinkt en het goede geniet van al zijn zwoegen. Dat is een gave van God. (Prediker 3:12-13)

Ook elke mens aan wie God rijkdom en bezittingen geeft en toestaat om daarvan te eten en zijn deel ervan te nemen om zich in zijn zwoegen te verblijden, dat is een gave van God. (Prediker 5:18)

Ga uw weg, eet uw brood met blijdschap, drink uw wijn met een vrolijk hart, want God schiept al behagen in uw werken. Laat uw kleding te allen tijde wit zijn en laat op uw hoofd geen olie ontbreken. (Prediker 9:7-8)

Jezus zelf heeft hier ook iets over gezegd. Hij zei in Mattheüs 7:11: *Als u, die slecht bent, uw kinderen dan goede gaven weet te geven, hoeveel te meer zal uw Vader, Die in de hemelen is, goede gaven geven aan hen die tot Hem bidden.* Jakobus 1:17 voegt hier nog aan toe: *Elke goede gave en elk volmaakt geschenk is van boven en daalt neer van de Vader der lichten, bij Wie er geen verandering is, of schaduw van omkeer.* Dit laat zien dat de hemelse Vader als een goede Vader gaven aan zijn kinderen geeft.

Wel, sta hier even bij stil. De Vader geeft ons al het goede als een Vader. Hoe zou u zich voelen als u uw kind op zijn verjaardag een prachtig cadeau geeft, en het zou er niet mee durven te spelen? Uw kind zou het allemaal weggeven aan andere kinderen, omdat het denkt dat het er niet van mag genieten? Zou u daar niet heel verdrietig van worden? Hoe moet het dan voor de hemelse Vader zijn, als Hij ons goede gaven geeft, maar wij durven daar niet van te genieten? Ook daarin mogen we worden al een kind en gewoon ontvangen en genieten wat de Vader aan ons geeft.

Wist u dat genieten eigenlijk ook geven is? Als wij ons kind zien genieten van ons cadeau, dan geeft dat ons grote blijdschap. Door ervan te genieten, geeft het kind ons dankbaarheid, waardering en vreugde terug. Als anderen onze gaven dankbaar en zonder reserve aanvaarden, dan worden we daardoor terug gezegend.

Ditzelfde geldt voor alles wat God ons geeft, om ervan te genieten. Als wij dit in volledige vrijheid en dankbaarheid aanvaarden en daarvan genieten, geven we God dankbaarheid, waardering en vreugde terug. Zo is genieten van het door God gegevene ook een daad van aanbidding. Wij zegenen God daarmee. Alleen: laten we God dan ook danken en eren bij alles wat we genieten. In 1 Timotheüs 4:4 staat geschreven: *Want alles wat God geschapen heeft, is goed en niets is verwerpelij, wanneer het onder dankzegging aanvaard wordt.*

Soms wordt wel gesuggereerd dat wij God niet kunnen bidden voor onze fiets, voor een parkeerplek, voor hulp bij een hobby, etc. God zou wel betere dingen te doen hebben en zich niet bekommeren om zulke kleine dingen. Wel, dit gaat ten eerste uit van een beperkte God, die niet tegelijkertijd met alle kleine en grote dingen tegelijk bezig zou kunnen zijn. Voor God is tijd en ruimte geen beperking. Hij is tegelijk bij de grootste dingen op aarde en bij de kleinste details van onze levens betrokken. Hij wordt daardoor niet beperkt in zijn tijd, zoals de mensen. En ten tweede wil God juist bij de kleine dingen van ons leven betrokken zijn. Hij wil namelijk een levende relatie met ons opbouwen. Hij verlangt ernaar dat we alle dingen met Hem willen delen, zoals een kind wat zijn ouders op een lieveheersbeestje wijst.

Als wij God bidden om kleine dingen in ons leven, en God verhoort ons, dan geeft dit ons een extra reden om God te danken. Uiteindelijk is dit van eeuwigheidswaarde, als we God voor deze dingen danken en Hem daarvoor eren. In Psalm 103:2 staat geschreven: *Loof de Heer, mijn ziel, en vergeet niet één van zijn weldaden.* Dit betekent dat we de Heer mogen loven voor alle weldaden, klein en groot. Vergeet er niet eentje, dank God voor alle dingen. Zo staat er ook in Efeze 5:20: *en dank altijd voor alle dingen God en de Vader in de Naam van onze Heer Jezus Christus.*

Genieten is ook geven. We geven God vreugde, dank en eer, wanneer we onder dankzegging genieten van wat Hij geeft. Wist u dat de Israëlieten in vastgestelde jaren 10 procent van hun opbrengst te gelde moesten maken, om daarmee feest te vieren in Jeruzalem? Ze waren verplicht om dat geld aan alles uit te geven wat hun hart begeerde, zodat ze er vrolijk van konden genieten, voor het aangezicht van de Heer. Dat staat beschreven in Deuteronomium 14:25-26:

... het te gelde maken, het geld in een buidel meenemen en naar de plaats gaan die de Heer, uw God, zal uitkiezen. Daar moet u dat geld besteden aan alles wat uw ziel verlangt: runderen en kleinvee, wijn en sterkedrank, ja, alles wat uw ziel maar wenst. Dan kunt u daar eten voor het aangezicht van de Heer, uw God, en u verblijden, u en uw gezin.

God vond het zo belangrijk om zijn kinderen te zien genieten van al zijn gaven, dat Hij er speciale tienden voor instelde. Deze tienden moesten opgemaakt worden, door ervan te genieten in Jeruzalem. Je moest alles kopen wat je hart maar begeerde, zolang het je maar vreugde gaf voor het gezicht van de Heer. Ziet u hierin het hart van de Vader, die zijn kinderen voor zijn gezicht wil zien spelen en genieten van alles wat Hij gegeven heeft? Dat is een gave aan God!

In Galaten 5:1 staat geschreven: *Sta dan vast in de vrijheid waarmee Christus ons vrijgemaakt heeft, en laat u niet weer met een juk van slavernij belasten.* In ons geven en ons genieten is geen veroordeling meer. Er zijn wel geestelijke principes werkzaam, zoals: degene die veel geeft, zal ook veel ontvangen. Maar er zit geen veroordeling meer in. We mogen in vrijheid geven en genieten, naar hoe de Heilige Geest het ons in het hart geeft. Sta dan in de vrijheid! Geniet voluit en geef je gaven met een vreugdevol hart. Dan geniet de Vader van jou!